

Sygn. akt V ACa 968/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Roman Kowalkowski
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Anna Daniszewska
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2016 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa F. L.

przeciwko K. N.

o nakazanie sprostowania publikacji

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 października 2015 r., sygn. akt I C 262/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

V ACa 968/15

UZASADNIENIE

Powód F. L. domagał się zobowiązania pozwanego K. N. – (...) do zamieszczenia na łamach (...)i na łamach portalu internetowego (...)sprostowania o następującej treści: (...)

Pozwany K. N. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, iż powód nie wystosował do niego,(...)żądania publikacji sprostowania wskazanego w pozwie materiału prasowego, ani nie wyczerpał trybu polubownego, określonego w art. 31a – 33 ustawy Prawo prasowe, do czego był zobowiązany.

Wyrokiem z dnia 27 października 2015r. Sąd Okręgowy w S. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, czyniąc następujące ustalenia faktycznie i rozważania prawne.

W dniu 23 października 2014r. J. K.,(...) wystąpił do Sądu Okręgowego w S. o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego, domagając się nakazania F. L.:

- a) zakazu rozpowszechniania niezgodnych z prawdą treści umieszczonych na portalu społecznościowym (...) na profilu o nazwie (...) w zakładce (...),(...)
- b) sprostowania wskazanego wyżej wpisu przez publikację na portalu społecznościowym(...)profil o nazwie (...), (...)
- c) przeproszenia wnioskodawcy, poprzez zamieszczenie na stronie portalu społecznościowego(...)oraz w lokalnej prasie oświadczenia o następującej treści: (...)

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 25 października 2014r. sygn. akt(...), wydanym w trybie wyborczym, nakazał F. L. dokonanie sprostowania wpisu umieszczonego (...)na portalu społecznościowym (...)na profilu o nazwie (...) w zakładce (...) poprzez publikację o następującej treści:(...) a w pozostałym zakresie wniosek oddalił.

(...) na stronie głównej portalu internetowego(...)ukazał się artykuł, którego autorem był A. G. (1), zatytułowany (...)W powyższym materiale prasowym znalazł się m.in. akapit następującej treści:(...)

W dniu 10 listopada 2014 r. M. G., działający z upoważnienia F. L., wręczył osobiście autorowi artykułu A. G. (1) (...)pismo, w którym zażądał, aby w wydaniu piątkowym zostały zamieszczone na pierwszej stronie(...)przeprosiny o następującej treści:(...) W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż powód nie wyczerpał trybu postępowania przewidzianego w art. 31a ustawy Prawo prasowe. Z treści art. 39 ust. 1 ustawy Prawo prasowe wynika, że jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania albo sprostowanie nie ukazało się w terminie określonym w art. 32 ust. 1-3 tej ustawy, zainteresowany podmiot, o którym mowa w art. 31a ust. 1 lub 2, może wytoczyć powództwo o opublikowanie sprostowania. Art. 31a ust. 1 ustawy Prawo prasowe nakłada na redaktora naczelnego właściwego dziennika obowiązek bezpłatnego opublikowania rzeczowego i odnoszącego się do faktów sprostowania nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym, ale pod pewnymi warunkami, określonym w art. 31a ust. 3-7. Jednym z istotnych warunków jest, aby sprostowanie zostało złożone w formie pisemnej zawierało treść sprostowania oraz podpis wnioskodawcy, jego imię, nazwisko i adres do korespondencji.

Powód w rozpoznawanej sprawie nie wykazał, aby złożył w siedzibie redakcji (...), bądź wysłał do tej redakcji za pośrednictwem operatora pocztowego sprostowanie odpowiadające wymaganiom określonym w art. 31a ust. 3-7 Prawa prasowego.

Pismo, które powód złożył do akt na rozprawie w dniu 27 października 2015r., opatrzone datą 10 listopada 2014r., nie odpowiada ustawowym wymaganiom sprostowania, o których mowa w art. 31a ust. 3-7 Prawa prasowego. Pismo to w szczególności nie zawiera żądania sprostowania ani też tekstu sprostowania. W piśmie tym jest jedynie mowa o przeprosinach i zawarta w nim została treść przeprosin. Nadto pismo to nie zostało podpisane przez powoda.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy wskazał, że kiedy powód nie wyczerpał trybu postępowania, określonego w art. 31a cyt. ustawy, tj. nie wystąpił do pozwanego K. N.(...) o zamieszczenie sprostowania, to nie może żądać aby Sąd zobowiązał pozwanego do zamieszczenia żadanego pozwem sprostowania.

Wniosek dowodowy powoda o przesłuchanie w charakterze świadków R. K., L. R., M. G., P. S. i K. S., Sąd Okręgowy oddalił, gdyż świadkowie ci mieli zeznawać na okoliczność potwierdzenia skierowania przez powoda do pozwanego, (...)wniosku o sprostowanie publikacji autorstwa A. G. (1)(...)Sąd Okręgowy uznał, z uwagi na konieczność zachowania formy pisemnej sprostowania, że dowód ze świadków na te okoliczności jest niedopuszczalny. Obowiązkiem powoda

było złożenie wniosku o sprostowanie w formie pisemnej, zawierającego treść sprostowania i opatrzonego podpisem powoda. Powód tego obowiązku nie wykonał.

Nadto Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o zawieszenie postępowania w rozpoznawanej sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o sygn. akt(...), dotyczącego roszczenia powoda o ochronę dóbr osobistych, naruszonych publikacją prasową (...) skierowanego przeciwko A. G. (1), K. N. oraz (...) sp. z o.o. w W., gdyż w jego ocenie wynik postępowania w sprawie o ochronę dóbr osobistych nie ma wpływu na wynik rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. W obu sprawach Sąd bada inne okoliczności i przesłanki, zaś ewentualne korzystne dla powoda rozstrzygnięcie sprawy o sygn. akt (...) pozostanie bez wpływu na rozstrzygnięcie w rozpoznawanej sprawie, dotyczącej żądania sprostowania prasowego.

Powód złożył apelację od powyższego wyroku, skierowaną przeciwko całości rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 k.c. w zw. z art. 60 k.c. i art. 31a § 4, § 6, § 7 ustawy Prawo prasowe, polegające na ich niezastosowaniu w odniesieniu do oświadczeń woli powoda, zawartych w dokumencie złożonym w dniu 10 listopada 2014r. w siedzibie redakcji (...) i w konsekwencji błędnym uznaniu, że dokument ten nie stanowi żądania sprostowania materiału prasowego, choć dokument ten spełnia zasadnicze wymagania sprostowania, określone w art. 31a § 4 – 7 ustawy Prawo prasowe;
2. naruszenie art. 31a § 1 – 4 ustawy Prawo prasowe w zw. z art. 95 § 1 k.c., polegające na ich błędnej i zawężającej wykładni i w konsekwencji błędnym uznaniu, że powód nie mógł domagać się sprostowania przez pełnomocnika a pozwany był zwolniony z obowiązku podjęcia jakichkolwiek kroków w odniesieniu do tekstu przedłożonego przez powoda i że zachodziła podstawa do pozostawienia złożonego w dniu 10 listopada 2014 r. tekstu bez rozpoznania;
3. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 247 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 - § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., polegające na oddaleniu przez Sąd I instancji sformułowanych przez powoda wniosków o przesłuchanie w charakterze świadków R. K., L. R., M. G., P. S. i K. S. w związku z uznaniem, iż wskazane źródła dowodowe skierowane są przeciwko osnowie dokumentu, podczas gdy miały one służyć potwierdzeniu faktu skutecznego doręczenia przez stronę powodową sprostowania prasowego w redakcji (...), a także przyjęcia tego dokumentu bez zastrzeżeń w redakcji oraz braku ustosunkowania się pozwanego do treści sprostowania;
4. naruszenie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. polegające na braku uwzględnienia zgłoszonego przez stronę powodową wniosku w przedmiocie zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie do czasu zakończenia postępowania w sprawie o sygn. akt(...), choć prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy o nakazanie sprostowania pozostaje w ścisłej relacji z rozstrzygnięciem postępowania w sprawie o naruszenie dóbr osobistych, związanych z zamieszczeniem publikacji prasowych;
5. naruszenie art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., polegające na zaniechaniu przez Sąd I instancji dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z przesłuchania pozwanego w charakterze strony, w sytuacji gdy zaistniały podstawy do dopuszczenia i przeprowadzenia tego dowodu, gdy pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a przede wszystkim czy pozwany otrzymał tekst złożonego w siedzibie redakcji sprostowania, czy pozwany dokonał oceny tekstu sprostowania i dlaczego nie zamieścił sprostowania, ani nie odmówił takiego sprostowania, zgodnie z dyspozycją art. 33 Prawa prasowego;
6. błąd w ustaleniach faktycznych, wyrażający się w uznaniu, iż sprostowanie skierowane zostało jedynie do A. G. (1), podczas gdy szczegółowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, a przede wszystkim dokumentu zawierającego tekst sprostowania, prowadzi do konkluzji, że adresatem sprostowania była redakcja (...), o którym to fakcie bezspornie świadczy umieszczenie nazwy oraz adresu redakcji w nagłówku dokumentu, a także złożenie dokumentu w siedzibie redakcji. Z treści dokumentu wynika, iż sprostowanie zostało skierowane do redakcji (...) z zamiarem opublikowania sprostowania w rozumieniu ustawy Prawo prasowe. Tekst sprostowania został sporządzony

i przedłożony przez M. G. jako pełnomocnika komitetu wyborczego powoda, w wykonaniu upoważnienia powoda, która to okoliczność została zaznaczona w treści dokumentu, przez zamieszczenie zwrotu „z upoważnienia”.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w kierunku uwzględnienia w całości powództwa o nakazanie zamieszczenia sprostowania o treści określonej w pozwie i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Nadto skarżący domagał się uzupełnienia postępowania dowodowego w postępowaniu apelacyjnym przez dopuszczenie dowodu z protokołu rozprawy, która odbyła się w dniu 29 października 2015r. przed Sądem Okręgowym w S. w sprawie (...)w zakresie zeznań pozwanego A. G. (1) na okoliczność przyjęcia przez A. G. (1) złożonego w redakcji (...)sprostowania bez zastrzeżeń oraz przekazania sprostowania podmiotowi właściwemu do jego rozpoznania według regulacji Prawa prasowego. Skarżący domagał się także przesłuchania pozwanego w charakterze strony na okoliczność ustalenia, czy pozwanemu został doręczony tekst sprostowania strony powodowej, jakie pozwany podjął kroki po doręczeniu sprostowania i ustalenia przyczyn braku opublikowania przez pozwanego sprostowania oraz braku sporządzenia pisemnej odmowy sporządzenia sprostowania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda i zasądzenie od niego na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie gdyż zgłoszone w niej zarzuty nie były zasadne.

Skarżący w rozpoznawanej sprawie wywodził, że złożył w dniu 10 listopada 2014 r. w redakcji(...), wniosek o opublikowanie sprostowania nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym (...) autorstwa A. G. (1). Wniosek z dnia 14 listopada 2014r. sporządził w imieniu powoda i podpisał również w imieniu powoda jego pełnomocnik wyborczy M. G..

Według skarżącego wniosek ten spełniał wszystkie wymagania określone w art. 31a pkt 1-6 ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. Prawo prasowe i pozwany(...), był obowiązany opublikować sprostowanie.

Twierdzenia powoda o prawidłowym złożeniu przez niego wniosku o sprostowanie należy uznać za niezasadne. Wniosek o opublikowanie sprostowania musi spełniać określone wymagania formalne, aby można było go uznać za skutecznie wniesiony. Powinien on zawierać oznaczenie wnioskodawcy (imię i nazwisko lub nazwę) wraz z adresem korespondencyjnym (na który może zostać przesłane oświadczenie o odmowie opublikowania sprostowania), treść sprostowania oraz podpis wnioskodawcy. Adresatem wniosku o sprostowanie powinien być redaktor naczelny dziennika lub czasopisma, który będzie legitymowany biernie w procesie sądowym o opublikowanie sprostowania, jeżeli nie opublikuje wnioskowanego tekstu sprostowania. Sprostowanie, dotyczące faktów, a nie ocen bądź opinii, powinno być rzeczowe, zwarte i konkretne, gdyż zasadniczą jego funkcją jest umożliwienie osobie zainteresowanej przedstawienia własnej wersji zdarzeń.

Sąd Okręgowy, wbrew zarzutom skarżącego nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego i prawa procesowego, ani nie dopuścił się błędów przy ustaleniu stanu faktycznego sprawy, gdyż prawidłowo ocenił pismo z dnia 10 listopada 2014 r. (k. 50-50v), jako nie zawierające wniosku o opublikowanie sprostowania materiału prasowego.

Pismo to nie zostało zaadresowane do pozwanego, (...), lecz do autora artykułu A. G. (1). Nie można zgodzić się ze skarżącym, że z tzw. nagłówka pisma, określonego:(...)miałoby wynikać, że adresatem pisma był pozwany. Najbardziej istotne było jednak to, że w treści wskazanego pisma w ogóle nie zawarto wniosku o opublikowanie sprostowania nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości, ani też nie podano tekstu sprostowania, lecz kilkakrotnie w treści pisma jego autor domagał się przeproszenia powoda przez autora publikacji i redakcję(...)za podanie treści niezgodnych z prawdą,

wskazując, „że niezastosowanie się do niniejszego wezwania stanowić będzie podstawę bezzwłocznego skierowania do Sądu Powszechnego pozwu o naruszenie dóbr osobistych przez (...), w tym autora w/w publikacji. Wnioskowana treść oraz forma przeprosin ma natomiast istotne znaczenie w tej sprawie, z uwagi, iż nie wszyscy (...) mają dostęp do internetu”. W piśmie zawarto także tekst przeprosin, a nie tekst sprostowania.

Skoro pisma z dnia 10 listopada 2014r., zaadresowanego do A. G. (1), nie można było zakwalifikować jako wniosku o opublikowanie sprostowania w rozumieniu art. 31a ustawy Prawo prasowe, gdyż faktycznie wniosku o sprostowanie w tym piśmie nie zawarto, to bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy były okoliczności, czy i kiedy pozwany zapoznał się z treścią tego pisma i dowodzenie tych okoliczności dowodami z zeznań świadków i stron. W tym stanie rzeczy zarzucone w apelacji naruszenie art. 247 k.c., art. 217 k.p.c., art. 207 k.p.c. i art. 227 k.p.c. było niezasadne. Brak sformułowania wniosku o sprostowanie w ogóle, nie rodził po stronie pozwanego obowiązku odmowy opublikowania sprostowania w oparciu o art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo prasowe, ani tym bardziej opublikowania żądanego pozwem sprostowania. Dopiero bowiem w punkcie III pozwu powód sformułował żądanie sprostowania i podał treść sprostowania.

Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, iż pismo z dnia 10 listopada 2014r. nie zostało podpisane przez powoda, wbrew treści art. 31a pkt 4, ustawy Prawo prasowe. Wskazany przepis stanowi wprost o podpisie wnioskodawcy, a zatem wywód skarżącego o możliwości podpisania wniosku o sprostowanie przez pełnomocnika wnioskodawcy, uznać należy za nieusprawiedliwiony w świetle dyspozycji tego przepisu, a także z uwagi na brak wykazania umocowania M. G. do działania w imieniu powoda. Brak było podstaw do zastosowania w sprawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż nie sposób twierdzić, iż rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, w której prawidłowo ustalił Sąd I instancji, że powód w ogóle nie złożył wniosku o opublikowanie sprostowania, zależy od wyniku postępowania toczącego się w sprawie z powództwa powoda przeciwko pozwanemu, (...) sp. z o.o. w W. o ochronę dóbr osobistych. Trafnie wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że w obu sprawach badane są inne okoliczności i przesłanki; w sprawie niniejszej badane są przesłanki do zastosowania art. 31a, art. 33 i art. 39 ustawy Prawo prasowe, zaś w sprawie o ochronę dóbr osobistych przesłanki do zastosowania art. 23, 24 i 448 k.c. W postępowaniu o ochronę dóbr osobistych nie podlegała przesądzeniu żadna kwestia prejudycjalna, która miałaby wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Nie znajdując uzasadnionych podstaw do uwzględnienia zarzutów i wniosków skarżącego należało apelację powoda oddalić, w oparciu o art. 385 k.p.c. i orzec o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 k.p.c.